

Kataszteri felmérések

A természetföldrajzi dolgozatok első lépései közé tartozik az adatbázis felépítése. Ehhez, témánként változó vizsgálatokat és megfigyeléseket tartalmazó terepi adatgyűjtést végzünk.

Ennek célja, hogy a témánkhoz tartozó tereptárgyakról, földrajzi jelenségekről ugyanazokat a tulajdonságokat gyűjtsük össze szisztematikusan. Ezeknek az adatoknak a feldolgozásával készülhetnek el az adatok közötti összefüggéseket megjelenítő diagramok, és a különböző térinformatikai szoftverrel készíthető tematikus térképek. Az így nyert ábrák és térképek kiértékelése adja egy tudományos dolgozat (például szakdolgozat) vagy egy gyakorlati geográfusi munka gerincét.

Felszínborítási kataszteri felmérés

Az emberi területhasználatra vonatkozó hathetes terepgyakorlaton olyan megfigyeléseket végzünk, amelyek segítségével a táj átalakítását, a tájformálás mértékét tudjuk jellemezni.

A felmérés célja:

A felszínborítási kataszterben rögzítjük a település teljes közigazgatási területén (kül- és belterületen egyaránt) a különböző felszínborítású foltokat. A tulajdonságokból a feldolgozás végén következtetni lehet az ember általi bolygatottság mértékére, a táj természetességi fokára.

A felmérés eszközei:

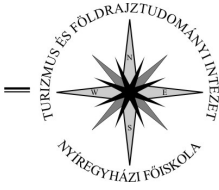
A mellékeltben szereplő tulajdonságok felvételéhez fényképezőgép, kataszteri adatlap, topográfiai térkép, Corine felszínborítási rendszer leírata szükséges. A feldolgozás Excel táblázatkezelő vagy valamilyen adatbázis-kezelő, valamint térinformatikai szoftverben történik.

A felmérés lépései:

1. Tanulmányozzuk a Corine felszínborítási rendszer kategóriáit, milyen típusú felszínborítással találkozhatunk a terepen.
2. A terepbejárás úgy történik, hogy szisztematikus rendszerben végigjárjuk a település összes utcáját és külterületi útját, dűlőjét, gyalogösvényét.
3. A térképi felszínborítási foltokat menet közben folyamatosan figyelve, jelöljük az adott folton a valós felszínborítás típusát a Corine kategóriarendszernek megfelelően. Az észlelt felszínborításnál megállva, sorszámot adunk, rögzítjük annak térbeli helyzetét, fotódokumentációt készítünk (nagyobb folt esetén akár több részletről is).
 - A forma sorszámához, terepre menetel előtt megkeressük a KSH honlapján a település statisztikai kódját, s ehhez a három betűhöz adjuk 001 sorszámmal elkezdve a jelzéseket.
 - A folt helyzetének rögzítéséhez 1:10 000 méretarányú topográfiai térkép (bizonyos területekre a fénymásolata az Intézetből elvihető), ennek hiányában 1:25:000 méretarányú topográfiai térkép vagy turistatérkép alkalmas. A térképre terepen felvitt foltokról utólag térinformatikai szoftverben rögzítve olvassuk le a poligon középpontjának szélességi és hosszúsági koordinátáit.
3. A kataszteri adatlapban szereplő tulajdonságok értelemszerűen kitöltendők. Törekedjünk arra, hogy adott tulajdonság kifejezéséhez azonos fogalmakat használjunk.
4. A kataszteri adatok számítógépre vitele. Az összegyűjtött adatokat kódoljuk. A kódoláshoz végignézzük az adott tulajdonsághoz tartozó adatokat. Szöveges adat esetén a megírt tulajdonságokat sorszámozzuk, majd a sorszámot az adott kérdés sorszáma után írva kapjuk meg az adott tulajdonsághoz tartozó kódot. Számadat esetén rögzítjük a beírt mennyiséget. A kódokat valamilyen táblázat vagy adatbázis-kezelő programban, legegyszerűbb módon például Excel táblázatban, egyesével rögzítjük. Így egy olyan mátrixot kapunk, amelynek oszlopai az egyes tulajdonságokat, sorai a felmért antropogén formákat, az egyes cellák pedig a hozzá tartozó értéket/kódot tartalmazzák.
5. Települési felszínborítási térkép elkészítése a kiválasztott térinformatikai szoftverben. Első lépésben a meglévő térkép felszínborítási poligonjait, majd a terepen felmért foltokat digitalizáljuk be. Ezek alapján készülhet el az aktuális helyzetre, valamint a foltváltozásra és terület természetességi fokára vonatkozó térkép.

Segédlet:

1. felszínborítási kataszteri adatlap
2. Corine felszínborítási kategóriarendszer és útmutató
3. Csorba P. 1997. Tájökológia. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 106 p.
4. Sütő L. A szénbányászat geomorfológiára és területhasználatra gyakorolt hatásainak vizsgálata a Kelet-borsodi-szénmedencében. – Debreceni Egyetem Földtudományi Tanszékcsoport, adattár p. 76-108.

Melléklet

FELSZÍNBORÍTÁSI ADATLAP

1. *Település neve:*
2. *Jelzet vagy sorszám (település KSH száma – 001-től sorszám):*
3. *A felszínborítás neve:*
4. *Típusa Corine kategória szerinti név és jelzet:*
5. *Pontos helyszín (településrész, dűlő, stb.):*
6. *GPS koordináták (utólag):*
- *7. *Tulajdonos vagy kezelő:*
8. *A tájhasználati forma főbb jellemzői:*
- *9. *Kor, keletkezés időpontja:*
10. *Állapot minősítése (bolygatottság):*
11. *Veszélyeztetettsége (veszélyeztetettség intenzitása, jellege):*
12. *Szükséges intézkedés (állagfenntartás, megóvás érdekében):*
13. *Védettség jelenlegi foka:*
14. *Egyéb információk az objektum megőrzésével kapcsolatban (tájképi illetve egyéb jelentősége):*
15. *fotó száma:*

Adatfelvétel időpontja:

Adatfelvevő:

Adatforrás: